

stavil ter salutiral. Med drevesi so tičale skrite male zamorske kočice; tu in tam ob cesti je bilo videti malo utico, ki je nekako počivališče potujočim zamorcem.

Naposled smo došli utrujeni in upehani v „Mwero“. — Predstavljali smo si to letovišče, kakoršno je res. Hiše so tri ali štiri; v sredi je mala, zidana hiša, pokrita s palmovim listjem — to je sultanovo letovišče. Okrog so lepo razvrščene male hladnice in za temi je krasen drevored. — Kako živobojno, kako raznoliko je vse! Tu se menjava barva z barvo, vendar je povsod ista lepa razporedba, ki tako prija človeškemu očesu. Grmovje, katero so nasadili že pred leti, raste samo ob sebi bujno, brez skrbne vrtnarjeve roke.

Lahko rečemo, da se odlikuje Zanzibar po svoji rodovitnosti in krasoti kakor biser med drugimi afriškimi otoki.

Ob koncu še omenimo nekoliko o prebivalstvu. V deželi je največ domačinov, Sua-

helov; razven teh je tudi precēj Arabcev, — sultan sam je Arabec —, nekaj Indov in Evropecev. Indi, ki so večinoma trgovci, se delé v tri različne rodove, so namreč: Parsi, Goanci in Baniani. Najimenitnejši in najbogatejši so Parsi. Ti se že po rasti kakor tudi po obleki kaj dobro razločujejo od ostalih Indov. Na glavi imajo visoko kapo, ki je prevlečena s tanko svilo; oblečeni so navadno v dolge, bele hlače in bel kaftan.

Goanci se oblačijo kakor Evropci ter niso nič manj izobraženi in podjetni kakor oni.

Baniani so večinoma mali trgovci, katerih kar mrgoli v Zanzibaru. Imajo preprosto, belo obleko, na glavi lično črnogorsko čepico. Ta je često pretkana z umetnim vezenjem, tako da je res lepa.

Splošno moramo reči, da ima Zanzibar (mesto) živahno trgovino, krasno okolico rodovitne in bujne rasti, kakor ne marsikatero morsko mesto. Trgovina cvete v Zanzibaru kakor malokje drugje. (Dalje.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal Ludvik Wallace. Poslovenil Podravski. V Gorici. Tiskala, izdala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. 4°. Str. 222. Cena 1 gld. 20 kr. — To je prva knjiga „Svetovne knjižnice“, ki jo namerja z raznimi svetovno-znanimi deli nadaljevati „Goriška tiskarna“. Roman je razdeljen na osem knjig. V prvi nam pisatelj živo opisuje sestanek treh Modrih v puščavi, potovanje Jožefovo in Marijino v Betlehem in pa rojstvo Jezusovo. V drugi knjigi je že nastopil Ben-Hur, naš glavni junak. Ben-Hur je iz čislane in bogate rodine Hurove. Oče mu je prerano umrl. Mladi Hur se je sprl nekoč z oholim Rimljanom Messalo in je od tistega dné vedno hlepel po maščevanju nad nasilniki. Njegova bogaboječa mati ga je krepila v srečni nadi, da kmalu nastopi na Izraelskem nov in mogočen kralj — Mesija. Ko je novi rimski prokurator Valerij Gratus šel slovesno v Jeruzalem, je bil Ben-Hur ravno na domači strehi, odkoder je po nesreči padel odlomljen kos ograje Rimljanu na glavo in ga močno ranil. Ben-Hur, dasi ni bil kriv

nezgode, je bil zajet, takisto njegova mati in sestra. Njiju so Rimljani zaprli v grozno ječo, Ben-Hura so pa odposlali v sužnost na — galejo. Bogastva in premoženja Hurovega sta se polastila Gratus in Messala. Ko so nečloveški vojaki tirali nesrečnega mladeniča iz mesta, približal se mu je hipno neznan, a ljubezniv mladenič, Nazarejec, ter mu dal vode. — Ben-Huru poslej ni izginil iz spomina ta rajsko-mili obraz.

Ben-Hur je došel na rimsko galejo in ondi služil tri leta. Ko je naposled otel življenje gospodarju in poveljniku ladije, Kvintu Ariju, ga je ta posinovil ter mu ob smrti izročil veliko bogastvo.

Ben-Hur se je vrnil kot bogataš in kot izvežban gladijator v domovino. Prva skrb mu je bila, da poišče svojce. V Antiohiji je dobil oskrbnika očetovih podjetij — osivelega Simonidesa, in njegovo hčerko Estero, toda o domačih ni pozvedel ničesar. Seznanil se je bil z bogatim šejkom Ilderimom in njegovim prijateljem Baltazarjem. — Le-ta je bil navzoč ob rojstvu Mesijevega ter je prerokoval Judom srečnejše, lepše dni. Simonides je izročil Ben-Huru vse imetje, katero si je bil pridobil tekom let. Imel je sedaj priliko maščevati se nad sovraž-

niki ter pomagati novemu izraelskemu kralju na prestol. — Najprvo se je maščeval nad Messalo, ko ga je prehitel pri dirki v Dafninem gaju. Odslej je resno deloval za prostost Izraelcev. Ves čas je pa Ben-Hur zaman iskal mater in sestro. Ravno ob njegovem prihodu v Jeruzalem sta bili ubogi jetnici izpuščeni iz ječe. Ganljivo nam opisuje pisatelj njuno grozno trpljenje; izpuščeni na pol živi iz zazidanega groba nista smeli na dom, ne med ljudi: bili sta gobavi. Skrivaj sta se bližali po noči k rodni hiši; na domačem pragu je uprav tedaj spal Ben-Hur. Spoznali sta ga mati in sestra, hiteli k njemu, toda nista ga vzbudili iz spanja, ne pokazali se mu: bali sta se za njegovo zdravje. Odšli sta k ostalim gobavim v grobišče ob gričih Zlobnega sveta. Ondi je zvedela za nju stara stričnica Amra ter jima vsak dan donášala potrebne jedi in pijače. — Ben-Huru je bilo in ostalo vse to neznan. Zvesto je hodil za Izveličarjem Nazarejcem, poslušal njegove nauke in bil priča premnogim čudežem. Hotel ga je po vsej sili narediti izraelskim kraljem ter je imel v ta namen zbrani dve legiji vojakov. Ko je Mesija slavnostno šel v Jeruzalem, je privédlá Amra tje kaj na pot mater in sestro Hurovo, da ju Gospod ozdravi. — Zgodilo se je tako, in Ben-Hur je našel izgubljeno mater in sestro. — Poslej je še zvesteje hodil za Nazarejcem. Ko je bil ta zajet na Oljski gori, ga je hotel rešiti iz sovražnih rok, pa zaman. Zvesto mu je sledil v trpljenju in bil priča njegove smrti na križu. Ko je Odrašenik zaklical na križu „Žejen sem“, spomnil se je Ben-Hur Nazarejca, ki mu je nekoč ponudil vode. Namočil je gobo v vinu, s kisom pomešanem, in jo na trstu nesel h Gospodovim ustnicam.

Pozneje se je Ben-Hur poročil z blago Estero. Iras, hči Baltazarjeva, je po očetovi smrti nadaljevala življenje zelo brezbožno in je končala naposled s samomorom.

Ben-Hur je ob času Nerona s svojo rodbino šel v Rim, kjer je preganjanim kristijanom pozidal katakombe. — Taka je vsebina našega romana.

Ta prevod Ben-Hura ni prvi v slovenskem jeziku. Že l. 1892. je objavljá „Amerikanski Slovenec“ Ben-Hura v slovenskem prevodu. Priredil ga je naravnost iz izvirnika Ant. Vilman in objavil z naslovom: „Kristovo kraljestvo“ (oziroma 1. del: „Kristovo rojstvo“). Oba prevoda se dosti razlikujeta. Ameriški je prirejen po izvirniku in je zato tudi popoln, naš goriški pa je narejen že po prevodu in zato nima vsega, kar ima izvirnik; prirejen je — dejali bi — bolj za ljudstvo in za preproste brave. (Tudi nemški, po katerem se ravna zadnjič omenjeni hrvaški, ni popoln. O obeh prevodih kot takih morda še izpregovorimo.)

Ker je knjiga precéj obširna, nabralo se je tudi precéj pogreškov; vseh navajati nam nikakor ne kaže. Gospod prelagatelj rabi semtertje nenavadne besede: Oblika *svi* (štaj. lokalizem) gotovo ni umestna. Dalje piše: upadek za propad, drenj za gnečo, trpnost za trpljenje itd. Particip poznávši nas nehoté spominja Prešernovega „poptujčevavši“ in „bravši“. Nam. Indijan naj bi pisal Ind ali Hind. Včasih rabi prav neumestne stavke, n. pr. „toda čemu žalovati po nečem?“ dočim je vzrok žalovanja poprej naveden! — Tajnostno in simpatiški gotovo ni priredno. — Tudi nekaj germanizmov je vmes, dasi prevod ni iz nemščine. Neslovenski zveni gotovo: stanje ozračja, blizu uresničenja svojih nad; v spominu Evropejca vtise, ladija se je bližala z naglico, — je šla z veliko težavo itd. V obče se pa vendar mora reči, da je prevod lep in vznesen in primeren tako krasni vsebini.

Jako prav je, da pride ta knjiga med Slovence, četudi bi ne bilo napačno, da bi se bil gospod izdajatelj pred tiskom posvetoval s kakim večjim književnikom.

Razne stvari.

Glasba.

III. redni koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani dné 19. sušca t. l. se je obnesel jako dobro, četudi je bil prirejen nekako preprosto. Iz tega se vidi, da se dá kaj storiti tudi brez velikega orkestra. Marsikoga je najbolj vlekla 1. točka: „Slovenske duhovne pesmi iz 16. in 17. stoletja.“ Tu smo slišali po vrsti jedno ali dve duhovni pèsmi Matije Kastelica, Primoža Trubarja, Adama Bohoriča, Jurija Dalmatina in Janeza Schweigerja. Bolj veselje nego zanimanje pa so vzbujale v dveh točkah „Slovenske

narodne pesmi“, katere so harmonizovali Matej Hubad, Oskar Dev in Stanko Pirnat. Drugih štirih točk ne omenjamo. — Poleg koncertnega vodje ga. Mateja Hubada se je odlikoval mnogoštevilni zbor s točnim izvajanjem vseh pevskih točk, posebej je pa občinstvo odlikovalo ga. Al. Nosalewicza, opernega pevca, in pa cellista ga. Julija Juneke, ki je kazal dovršeno spretnost na svojem krasnem instrumentu.

Za to lepo različnost v koncertih „Glasbene Matice“ smo vodstvu prav hvaležni.